

TÜRK GIDA KODEKSİ MERCİMEK TEBLİĞİ
(TEBLİĞ NO:2023/35)

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Tebliğın amacı; insan tüketimine sunulmak üzere ambalajlı veya dökme olarak, iç mercimeğe işlenecek olan kabuklu kırmızı mercimeğın, yeşil mercimeğın, kırmızı iç mercimeğın, yeşil iç mercimeğın (sarı mercimek) ve boylanmış yeşil mercimeğın tekniğine uygun ve hijyenik şekilde işleme, muhafaza, depolama, taşıma ve pazarlamasını sağlamak üzere bu ürünlerin özelliklerini belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Tebliğ, insan tüketimine sunulmak üzere ambalajlı veya dökme olarak iç mercimeğe işlenecek olan kabuklu kırmızı mercimeği, yeşil mercimeği, kırmızı iç mercimeği, yeşil iç mercimeği (sarı mercimek) ve boylanmış yeşil mercimeği kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Tebliğ, 19/02/2020 tarihli ve 31044 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliğine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Tebliğde geçen;

a) Kabuklu kırmızı mercimek ve yeşil mercimek: Baklagiller (Leguminosae) familyasından Lens culinaris, Medic (Lens esculenta, Moench) türüne giren kültür bitkilerinin kurutulmuş tanelerini,

1) Kabuklu kırmızı mercimek

i) Yabancı madde: Mercimek taneleri arasında bulunan kendinden başka maddeler ile 3 mm’lik yuvarlak delikli elek altına geçen mercimek tane ve parçaları da dâhil olmak üzere her türlü maddeleri,

ii) Kusurlu tane: Kızıışmış, çimlenmiş, çürümüş, olgunlaşmamış, lekelenmiş, böcek yenikli ve delik mercimek tane ve parçalarını,

iii) Kırık ve kabuğu soyulmuş tane: 3 mm’lik yuvarlak delikli elek üzerinde kalan, tanesinin ¼ ’ünden fazlası kırılmış kusurlu olmayan mercimek parçaları ile kabuğunun ¼ ’ünden fazlası soyulmuş kusurlu olmayan mercimek tanelerini,

iv) Böcek hasarlı tane: Böcek veya diğır zararlılar tarafından yenmiş veya delinmiş mercimek tanelerini,

2) Yeşil mercimek

i) Yabancı madde: Mercimek taneleri arasında bulunan, kendinden başka maddeler ile 3 mm’lik yuvarlak delikli elek altına geçen mercimek tane ve parçaları da dâhil olmak üzere her türlü maddeleri,

ii) Kusurlu tane: Kızıışmış, çimlenmiş, çürümüş, olgunlaşmamış, kabuğu kızarmış ve çenekleri doğal sarı rengini kaybederek bozulmuş tanelerle böcek yenikli, delik, kırık ve kabuğu soyulmuş mercimek tanelerini,

iii) Kırık ve kabuğu soyulmuş tane: 3 mm’lik yuvarlak delikli elek üzerinde kalan, tanesinin ¼’ünden fazlası kırılmış sağlam mercimekler ile 3 mm’lik yuvarlak delikli elek üzerinde kalan, tane kabuğunun ¼’ünden fazlası soyulmuş sağlam mercimek tanelerini,

iv) Böcek hasarlı tane: Böcek veya diğır zararlılar tarafından yenmiş veya delinmiş mercimek tanelerini,

b) Kırmızı iç ve yeşil iç mercimek: Kabukları soyulmuş, çenekleri birbirinden ayrılmış veya ayrılmamış ve kabuklarından temizlenmiş mercimek tanesini,

1) Kırmızı iç mercimek

i) Yabancı madde: İç mercimek içinde bulunan, kendinden başka her türlü maddeler ile kabuklu kırmızı mercimek tanelerini,

ii) Kusurlu tane: Kızıışmış, çürümüş, olgunlaşmamış ve lekelenmiş iç mercimekleri,

iii) Kabuğu soyulmamış tane: Çenekleri ayrılmış, ancak kabuğunun ¼ 'ünden fazlası soyulmamış taneleri,

iv) Böcek hasarlı tane: Böcek veya diğer zararlılar tarafından yenmiş veya delinmiş mercimek tanelerini,

2) Yeşil iç mercimek (sarı mercimek)

i) Yabancı madde: İç mercimek içinde bulunan kendinden başka her türlü maddeleri,

ii) Kusurlu tane: Kızıışmış, çürümüş, olgunlaşmamış ve lekelenmiş iç mercimekleri,

iii) Kabuğu soyulmamış tane: Çenekleri ayrılmış veya ayrılmamış ve kabuğunun ¼ 'ünden fazlası soyulmamış mercimek tanelerini,

iv) Böcek hasarlı tane: Böcek veya diğer zararlılar tarafından yenmiş veya delinmiş mercimek tanelerini,

c) Boylanmış yeşil mercimek: Yeşil mercimeğin temizleme ve eleme işlemlerinden sonra tane iriliklerine göre tasnif edilmesi ile elde edilen ürünü,

i) Yabancı madde: Mercimek taneleri arasında bulunan kendinden başka maddeleri,

ii) Kusurlu tane: Kızıışmış, çimlenmiş, çürümüş, olgunlaşmamış, kabuğu kızarmış ve çenekleri doğal sarı rengini kaybederek bozulmuş tanelerle böcek yenikli, delik, kırık ve kabuğu soyulmuş mercimek tanelerini,

iii) Kırık ve kabuğu soyulmuş tane: Tanesinin ¼'ünden fazlası kırılmış veya tanesinin ¼ 'ünden fazlası soyulmuş sağlam mercimek tanelerini,

iv) Böcek hasarlı tane: Böcek veya diğer zararlılar tarafından yenmiş veya delinmiş mercimek tanelerini

ifade eder.

Ürün özellikleri

MADDE 5- (1) Bu Tebliğ kapsamındaki ürünlerin özellikleri aşağıda verilmiştir:

a) Mercimekler, kendine özgü doğal renk ve kokuda olur; ıslanmış veya ıslatılıp kurutulmuş ve gözle görünür küflü olmaz.

b) Mercimekler canlı böcek ve hayvansal kalıntı içermez.

c) Mercimekte Adi fiğ (Vicia sativa) ve bundan kaynaklanan β-cyanoalanine bulunmaz.

ç) Boylanmış yeşil mercimeklerde, etikette belirtilen tane iriliğindeki mercimek oranı en az % 95 olur.

d) İç mercimekler istek üzerine parlatılmak amacıyla 12/4/2012 tarihli ve 28262 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Bitki Adı ile Anılan Yağlar Tebliği (Tebliğ No: 2012/29)'nde tanımlanan bitkisel yağlar ile işlem görebilir. Bu durumda iç mercimeklerde toplam yağ oranı, tane bünyesindeki yağ dâhil en çok % 2.5 olur. Yağlama işleminde parafin kullanılmaz.

e) Mercimeklerin kalite kriterleri Ek'teki gibi olur.

Katkı maddeleri

MADDE 6- (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünlerin katkı maddelerine ilişkin, 13/10/2023 tarihli ve 32338 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliğinde yer alan hükümler uygulanır.

Bulaşanlar

MADDE 7- (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünlerdeki bulaşan miktarları hususunda 05/11/2023 tarihli ve 32360 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Bulaşanlar Yönetmeliğinde yer alan hükümler uygulanır.

Pestisit kalıntıları

MADDE 8- (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünlerdeki pestisit kalıntı miktarları hususunda 27/9/2021 tarihli ve 31611 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Pestisitlerin Maksimum Kalıntı Limitleri Yönetmeliğinde yer alan hükümler uygulanır.

Hijyen

MADDE 9- (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünler, 17/12/2011 tarihli ve 28145 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gıda Hijyeni Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak üretilir.

Ambalajlama

MADDE 10- (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünlerin ambalajları hakkında, 5/4/2018 tarihli ve 30382 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemelere Dair Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Etiketleme

MADDE 11- (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünler hakkında; 26/1/2017 tarihli ve 29960 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

(2) Etiketle ürün hasat yılı ile boylanmış mercimekte tane iriliği belirtilmelidir.

Taşıma ve depolama

MADDE 12- (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünlerin depolanması ve taşınması hakkında Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Numune alma ve analiz metotları

MADDE 13- (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünlerden numune alınması ve ürünlerin analizleri hakkında Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

İdari yaptırım

MADDE 14- (1) Bu Tebliğe aykırı davranışlar hakkında 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun ilgili maddelerine göre idari yaptırım uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 15- (1) 26/7/2003 tarihli ve 25180 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Mercimek Tebliği (Tebliğ No: 2003/25) yürürlükten kaldırılmıştır.

Uyum zorunluluğu

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Tebliğin yayımı tarihinden önce faaliyet gösteren gıda işletmecileri, 31/12/2025 tarihine kadar bu Tebliğ hükümlerine uyum sağlamak zorundadır. 31/12/2025 tarihinden sonra, bu Tebliğe aykırı ürünler piyasada bulunamaz.

Yürürlük

MADDE 16- (1) Bu Tebliğ, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17- (1) Bu Tebliğ hükümlerini, Tarım ve Orman Bakanı yürütür.

EK

MERCİMEKTE KALİTE KRİTERLERİ						
ÜRÜN ÖZELLİKLERİ	KABUKLU KIRMIZI MERCİMEK	YEŞİL MERCİMEK	KIRMIZI İÇ MERCİMEK	YEŞİL İÇ MERCİMEK	BOYLANMIŞ YEŞİL MERCİMEK	
Rutubet (% en çok)	14,0	14,0	12,0	12,0	12,0	
Toplam Yabancı Madde (1) (% en çok)	4,0	3,0	1,0	1,0	1,0	
Taş, Toprak vb. İnorganik maddeler (% en çok)	1,0	1,0	0,0	0,0	0,1	
Toplam Kusurlu Tane (2) (% en çok)	3,0	3,0	0,0	1,0	2,0	
Böcek Hasarlı Tane (% en çok)	1,0	2,0	0,0	0,0	0,5	
Kızılsmış ve Çimlenmiş Tane (% en çok)	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0	
Kırık ve Kabuğu Soyulmuş Tane (% en çok)	4,0	(*)	-	-	(*)	
Kabuğu Soyulmamış Tane (% en çok)	-	-	0,5	0,5	-	
(1)Taş, toprak vb. inorganik maddeleri de içerir. (2)Kızılsmış, çimlenmiş tane ile böcek hasarlı taneyi de içerir. (*)Kırık ve kabuğu soyulmuş taneler, kusurlu tane tanımının içerisinde yer almaktadır.						